

Pericopa Balak - Ce a învățat Bilam de la măgăriță? 5784

Povestea despre Bilam și măgărița în care ea își deschide gura, este una din cele mai renumite minuni din Tanach. Citirea superficială a episodului dă impresia că el ar fi inutil, însă cu puțină aprofundare putem să înțelegem mai bine cusururile din comportamentul lui Bilam și caracterul său.

Povestea începe cu solii lui Balak, regele Moabului, care vin la Bilam să-l roage să blesteme poporul evreu. El le răspunde că trebuie să ceară aprobare de la Domnul Dumnezeu. La început El l-a refuzat „Nu te duce cu ei” (Numerele 22:12), însă până la urmă i-a poruncit pe Bilam să meargă cu căpeteniile lui Balak: „Dacă oamenii au venit să te cheme, scoală-te și mergi cu ei” (Numerele 22:20). Pare că Bilam s-a supus Domnului într-un mod exemplar. La sfârșitul episodului îngerul se întoarce la Bilam și-i spune din nou să meargă cu căpeteniile lui Balak, doar că Bilam trebuie să spună ceea ce-i va spune îngerul (BeMidbar 22:35). Deoarece Bilam a împlinit porunca, este greu de înțeles ce noimă are povestea.

O altă problemă care apare din citirea poveștii este că imediat după ce Domnul i-a poruncit lui Bilam să meargă cu solii Moabului, El s-a supărat pe Bilam că merge cu ei: „Mânia lui Dumnezeu s-a aprins pentru că mersese” (Numerele 22:22).

Însă o citire mai atentă ar putea da răspunsuri la aceste întrebări, să explice importanța poveștii lui Bilam și a măgăriței și necesitatea minunii cu deschiderea gurii măgăriței.

Când solii au ajuns la Bilam pentru prima oară, Domnul i-a interzis să meargă cu ei și a argumentat cauza: „Dumnezeu i-a spus lui Bilam, nu te duce cu ei, nu blestema poporul, căci este binecuvântat” (Numerele 22:12). Opunerea Domnului la mersul lui Bilam nu a fost în zadar. El i-a explicat lui Bilam că el nu poate blestema poporul fiindcă acesta este binecuvântat.

Cu toate că pare că Bilam l-ar fi ascultat pe Domnul, nu este chiar așa. Dacă citim cu mare atenție vedem că Bilam le-a răspuns solilor fără să le explice „Domnul a refuzat să mă lase să merg cu voi” (BeMidbar 22:13). Acest răspuns i-a fost transmis lui Balak cuvânt cu cuvânt (BeMidbar 22:14). Așa că nu-i de mirare că Balak a continuat să încerce să-l convingă pe Bilam trimitând mulți demnitari importanți și chiar și avantaje financiare. Balak nu a înțeles că Bilam are o cauză întemeiată să nu meargă cu el. Dacă Bilam le explica că fiii lui Israel sunt binecuvântați și nu pot fi blestemați, probabil că Balak nu continua să insiste și renunța la idea de a-i blestema pe evrei.

Faptul că Bilam nu a argumentat refuzul de a merge cu solii lui Balak este pricina continuării faptelor. Când au ajuns căpeteniile Moabului la Bilam pentru a doua oară, el nu le-a spus clar și deslușit că nu poate să meargă cu ei fiindcă poporul evreu este binecuvântat, ci le-a cerut din nou ca să rămână peste noapte ca el să-l întrebe iarăși pe Domnul. Dacă Bilam accepta primul răspuns al Domnului că poporul evreu este binecuvântat, evident că nu apela din nou la Dumnezeu. Însă nu putea să se aștepte la alt răspuns de la Domnul decât același. Însă nu așa lua atitudine cineva care spune „nu aș putea nesocoti vorba Domnului, Dumnezeului meu, ca să fac [orice] mic sau mare” (Numerele 22:18).

Iar acum, în mod surprinzător Dumnezeu îl poruncește pe Bilam, mai mult decât ar accepta, să meargă cu căpeteniile Moabului. Chiar și aici, în această situație Bilam nu s-a purtat cum trebuie. Domnul i-a spus să meargă, însă a adăugat „însă lucrul pe care ți-l voi vorbi Eu, doar pe acela să îl faci” (Numerele 22:20). Însă Bilam nu s-a străduit să explice căpeteniilor Moabului că el va fi limitat în blestemele lui și pur și simplu nu a mers cu ei (Numerele 22:21). Iar aici apare povestea cu măgărița.

După cum vom vedea, această poveste îi dovedește lui Bilam comportamentul său inacceptabil. Măgărița l-a văzut pe îngerul Domnului și s-a abătut de la drum de trei ori. Bilam nu a văzut îngerul și nu a înțeles de ce măgărița se abate de pe drum și ca atare o bătea de fiecare dată. Evenimentul se repetă de trei ori și doar a patra oară când Bilam și-a pierdut cumpătul și a amenințat că o va omorî, măgărița și-a deschis gura și l-a lămurit despre ce este vorba. Numai atunci i s-au deschis ochii lui Bilam și a văzut îngerul stând pe drum cu sabia scoasă în mână. De abia că Bilam a amenințat măgărița că dacă ar avea o sabie în mână ar omorî-o și iată îngerul cu sabia în mână îndreptată către el.

Bilam n-a înțeles sau nu a vrut să înțeleagă că el nu poate blestema poporul evreu fiindcă este binecuvântat. Doar acum el înțelege că tot ce s-a petrecut, are o rațiune. Faptul că măgărița s-a abătut de la drum are o pricină; vorbele Domnului de la început ca el să nu meargă cu căpeteniile lui Balak i se clarifică doar acum (Numerele 22:31). Însă în acest moment el nu se mai poate răzgândi, nu se mai poate întoarce acasă după ce s-a alăturat căpeteniilor lui Balak și a primit o poruncă din nou de la Dumnezeu să meargă. Ar putea cel puțin să-i explice lui Balak limitele la care el este supus - lucru pe care el l-a făcut.

Numai după povestea cu măgărița, când în sfârșit îngerul Domnului i-a clarificat lui Bilam că el trebuie să meargă cu căpeteniile lui Balak, el a adăugat: „însă doar cuvântul pe care Ți-l voi spune eu - doar pe acela îl vei vorbi” (Numerele 22:35). Doar atunci Bilam i-a spus lui Balak că el poate să spună cuvântul pe care Domnul îl va pune în gură (Numerele 22:38). Doar după povestea cu măgărița Bilam a înțeles mesajul și l-a transmis lui Balak.

Povestea măgăriței i-a dezvăluit lui Bilam și nouă care fuseseră cusururile în comportamentul lui Bilam: Tot ceea ce l-a interesat pe el este dacă va putea merge cu solii lui Balak sau nu. Explicațiile nu l-au interesat deloc. Așa și în povestea cu măgărița tot ceea ce l-a interesat este că măgărița s-a abătut de pe drum de trei ori. Cauza acestei abateri nu l-a interesat deloc. Doar la sfârșit Bilam a înțeles că adevărul era sub nasul său: îngerul a abătut măgărița de pe drum și lui i s-a interzis să meargă cu solii Moabului fiindcă nu va putea blestema poporul binecuvântat, exact cum i s-a spus de la început (Numerele 22:12).

Pare că minunea în care măgărița își deschide gura vine ca să-l batjocorească pe vrăjitorul Bilam și ne dovedește că ceea ce măgărița vede, Bilam nu vede. [Povestea măgăriței și a lui Bilam ne învață că nu el este cel care blestemă sau binecuvântează, căci „Nu există nici înțelepciune, nici inteligență și nici sfat care să stea în fața Domnului” \(Proverbi 21:30\).](#)